

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Cenjenim „Zavezinim“ učiteljskim društvom! — Status kranjskega učiteljstva — potreben revizije. — Zmes. — Listek. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserati.

Cenjenim „Zavezinim“ učiteljskim društvom!

Stara zahteva po ustanovitvi vseučilišča za Jugoslovane v Ljubljani je zadobila vsled znanih dogodkov na inomoškem vseučilišču aktualen pomen. Po vsej razkosani Sloveniji se je vzdramil naš narod: razne korporacije, okrajni in občinski zastopi, politična in druga društva pošiljajo državnemu zboru in naučnemu ministerstvu peticije za uresničenje tega našega velikega kulturnega ideala. Pri tej mogočni akciji ne smejo zaostati učiteljska društva, saj je ravno tem posebno na srečo kulturni razvoj slovenskega naroda.

Podpisano vodstvo prosi gg. predsednike vseh „Zavezinih“ društev, da skličejo nemudoma člane k posebni seji, pri kateri naj se na slovesen način sprejme sklep za odposlatev peticije na naučno ministerstvo za ustanovitev univerze za Jugoslovane v Ljubljani.

Gg. predsedniki naj izvolijo poslati peticijo podpisanemu vodstvu ali pa naj jo izročijo kakemu državnemu poslancu.

Vodstvo „Zaveze“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Status kranjskega učiteljstva — potreben revizije.

Čez mesec dni se snide deželni zbor, da reši najvažnejše zadeve naše dežele. — Če tudi stvar, o koji hočem v nastopnih vrstah govoriti, ne pride pred Božičem na vrsto, vendar hočem vže sedaj pisati o njej, da se naši poslanci in občinstvo začasa seznanijo z njo. V mislih imam status kranjskega učiteljstva. — Status, kakoršen je sedaj, — je po svoji sestavi nelogičen, nepravilen in čisto krivičen. — Nelogičnost in nepravilnost statusa zakrivi dejstvo, ker bazira uvrščenje v status na definitivnem imenovanju. — De-

finitivnost nima za učitelja razun nekaterih pravnih pravic in pravice do petletnice — nobenih drugih pomembnih nasledkov, zato se je le čuditi, da se je s stalnim nameščanjem zvezalo uvrščenje v status. — Edino pravilno in logično bi bilo, da se učitelj uvrsti v status takoj po prebitem izpitu nčne usposobljenosti. — Kakor s tem izpitom pridobi pravico do pokojnine, tako naj bi zadobil pravico do uvrščenja v status. S pričetimi štetimi leti v penzijo naj bi pričelo njegovo pomikanje po lestevici v statusu.

Posledice nepravilno sestavljenega statusa pa segajo tudi v preteklost ter delajo marsikomu — nehote — krivico. Da bode to laglje — tudi neučitelju umeti, — hočem stvar kolikor možno na kratko pojasniti. V ta namen mi je poseči v dobo pred letom 1890. Ta čas so bili za učiteljstvo 4 plač. razredi: po 400, 450, 500 in 600 gld. A te plače so bile zvezane s krajem, ne z osebo. V enem kraju si imel 400 — v drugem 500 gld. plače, — odvisno je bilo to ponajveč od sreče in pa od pokroviteljstva recte: protekcije. Zgodilo se je prav pogosto, da je imel učitelj — „smolar“, kateremu se ni moglo ničesar očitati — po 25 in še večletnem službovanju 400 gld. — njegov za polovico mlajši — a slajši in srečnejši tovariš pa 500 gld. plače. — To je bilo v dobi cilindrov, belih rokavic in kljukopritiskanja. — Poleg teh idilično prijetnih razmer je bilo pa še to, da z 2. izpitom ni bil zvezan noben avancement; kolikor si imel kot provizoričen, toliko si imel kot definitivni; z definitivnostjo si pridobil petletnice — družega nič. Definitivnost je bila pa za človeka, ki je imel le 400 gld. plače in družega nič, večinoma le „pobožna želja“, — zakaj treba je bilo plačati takso imenovanja in 12% plače v penzijski fond, torej okroglih 75 gld. — ostane 325 — sedaj pa živi. Ta velikanski dohodek je potem marsikaterega napotil, da je velikodušno ostal toliko časa provizoričen, dokler ni dobil ali mesta z boljšo plačo ali pa kakih postranskih zaslužkov, s katerimi je plačal pristojbino in druge pritikline. Nekaterim so pri tem potekli 2, drugim 3, 4 in še drugim pa še po več let. Za sedaj imajo ti možje — po 40, po 60, 80 in še po več prednikov več v statusu, kakor njihovi srečnejši tovariši, ki so bili gmotno toliko trdni, da so vže 1. leto po 2. izpitu zmogli takso i drugo poplačati. — To je ena jasna stran; pokazati hočem še drugo, ki pa še bolj kriči. — Definitivno imenovanje je bilo preje — če je še danes ne vem, — čestokrat odvisno od dobre ali zle volje glavarjeve; včasih Ti ni bil naklonjen iz kateregakoli vzroka — včasih pa malomaren, da ni utegnil rešiti Tvoje prošnje. — Na Notranjskem službuje učitelj, ki je pred leti prosil definitivnega